

Norske Idrettsleder-Veteraner

Idrettsglede for alle. Arbeid for mangfold og mot rasisme

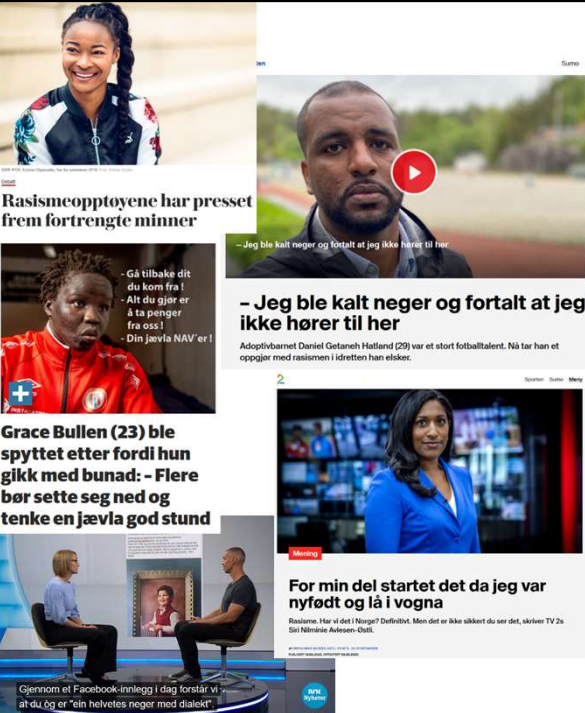
13. april 2021

Elsa Kristiansen & Lasse Sonne
Universitetet i Sørøst-Norge

1

1

Rasismeopptøyene har presset frem fortrenge minner

– Jeg ble kalt neger og fortalt at jeg ikke hører til her

Grace Bullen (23) ble spyttet etter fordi hun gikk med bunad: – Flere bør sette seg ned og tenke en jævla god stund

For min del startet det da jeg var nyfødt og lå i vogn

Norsk idretts visjon er *Idrettsglede for alle*, og NIF har som formål å *arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, og uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling* (NIFs lov §1-2 Formål).

Idrettens felles planverk for perioden 2019 – 2023, *Idretten skal!*, slår fast at: *Idretten skal på alle nivåer praktisere nulltoleranse for enhver form for diskriminering og trakassering.*

2

Ezinne Okparaebo (i en artikkel av Baardsen, 2020):

- Jeg tror de fleste skjønner at rasisme er vondt. Det er mange som opplever det, og det er mange som ikke tør å snakke om det. **Jeg er litt glad, for nå kan man faktisk prate om det.** Noen mener det er unødvendig, men jeg mener man skal få lov til å snakke om det uten å bli angrepet eller få dårlig samvittighet. **Det er veldig viktig at man blir trodd når man sier at man blir såret og at «dette er mine opplevelser».** For det er faktisk realiteten.
- *Idretten er et sted hvor man kan integrere, inkludere og inspirere*
- Alle tiltakene er viktige, men vi trenger også flere personer med minoritetsbakgrunn **i ledelsen**. Hvis du som ung ser noen som ser ut som deg, er det lettere å føle seg velkommen.

3

NIF sin oppfølging av tiltak lansert 18. juni

Lover flere tiltak for å forebygge rasisme i norsk idrett

Vi har en visjon som sier idretts glede for alle. Enhver som opplever rasisme i idretten, opplever ikke idretts glede sier Berit Kjell. Foto: Håkon Mosvold Larsen / NTB scanpix

- 1) Arbeidsgruppe «Rasisme i idretten» med leder Marco Elsafadi – kom hurtig med 5 tiltak
- 2) Kunnskapsgrunnlag
 - Spørreundersøkelse til alle særforbund oktober
 - Rapport presentert til NIF 10. februar 2021
- 3) Veileder for håndtering av rasisme og diskriminering (se klare definisjoner)
- 4) Informasjon til valgkomiteer

4

Begrepsavklaring

Rasisme er «diskriminering basert på personens etnisitet, nasjonale opprinnelse, avstamning, hudfarge eller liknende. Det er konsekvensen av handlingen som avgjør om den er diskriminerende eller rasistisk, ikke motivet bak handlingen» (NIFs veileder, 2020a, ¶4).

Strukturell rasisme nedfeller seg i form av systematisk eller strukturell negativ forskjellsbehandling av individer på grunnlag av vilkårlige medfødte eller tilskrevne karakteristika som hudfarge, etnisk og/eller nasjonal opprinnelse eller religiøs tilhørighet. (Bangstad et al., 2021, p. 10)

Studier av den norske Black Lives Matter bevegelsen (BLM) viste at 20 prosent av debatten omhandlet strukturell rasisme (definert som ‘**omtale og debatt om hvorvidt det eksisterer systematisk, strukturell og institusjonalisert rasisme**’ (Retriever/Fritt ord, 2020, p. 14))

5

Syvdelt undersøkelse utsendt til **alle 55 særforbund**

Og alle rapporterte utfyllende tilbake om hva **DE GJØR** angående

1. Henvendelser og saker
2. Regelverk om rasisme og diskriminering
3. Forebyggende opplæring

4. Kampanjer og tiltak
5. Planverk
6. Deltakelse av personer med synlig minoritetsbakgrunn

7. Tiltak og øremerkede midler

VEIEN VIDERE ...

6

		Status hos forbund	Kommentarer
LOVERK	Regelverk	16 nevner eksplisitt rasisme 18 nevner eksplisitt diskriminering 7 nevner handlinger fra tilskuere	Vanskelig å rapportere eksplisitt hvor i regelverket dette stod
	Planverk	15 har nevnt rasisme 16 har nevnt diskriminering	Flest nevnte ulike versjoner av opplæring, synliggjøring og bevisstgjøring

7

TILTAK I FORBUND	Forebyggende opplæring	17 har gjennomført forebyggende opplæring 28 av 55 nevner det ikke på noe nivå i trenerutdanning	Disse tallene samsvarer med antall forbund som har det i planverket
	Kampanjer og tiltak	7 forbund har tiltak for å rekruttere flere med synlig minoritets-bakgrunn 23 planlegger tiltak i 2021	
	Øremerkede midler	5 har tiltak mot rasisme og diskriminering 7 har tiltak for å øke deltakelse av personer med synlig minoritetsbakgrunn	Det er ingen sammenheng mellom tiltak, forbundets størrelse og budsjett

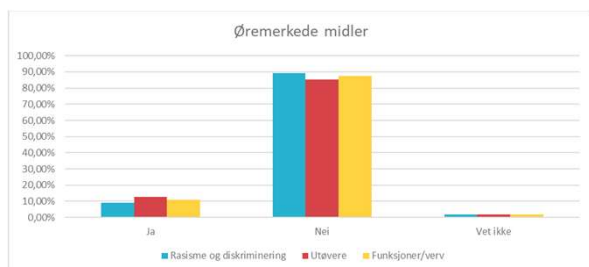
8

Et sitat fra en GS

Vi har ikke registrert rasisme hos oss, men siden rasisme ofte skjer i det "skjulte" er det viktig at vi er oppmerksomme på temaet. I utgangspunktet tenker jeg at mer synliggjøring og gode varsling og behandlingsrutiner er gode tiltak, som vi helt klart må bli bedre på. Og synliggjøring er jo alt fra å forankre det i konkurransereglement, til å jevnlig synliggjøre temaet - kanskje ikke 'rasisme', som vil være en 'negativ' vinkling, men bli flinkere til å ha et større mangfold på bilder slik at mangfold blir mer naturlig

STATUS	Deltakelse	Størst deltagelse i barne- og ungdomsidrett og breddeidrett I eliteidrett og blant trenere er det 'lavere' eller 'nesten ingen' deltagelse av personer med synlig minoritetsbakgrunn.	Studien kan ikke si noe om HVORFOR deltagelse av personer med synlig minoritetsbakgrunn er så lav i norsk idrett
	Antall saker	9 av 55 har mottatt saker 37 av 55 har et rapporteringssystem for innmeldte saker	Det er få innmeldte saker, men det er også liten kunnskap om prosedyrer

Tiltak, midler og NIF

NIFs rolle: Kampanjer og tiltak

'Lage informasjonsmateriell, kampanjemateriell mm. som vi kan ta i bruk i vårt arbeid. Det er vanskelig for mindre særforbund å utvikle slike ting selv.'

'Kampanje og informasjonsmateriell som vi kan distribuere til våre klubber, og legge ut på vår hjemmeside'

'Gode kurs og opplæringsmateriell på engelsk særdeles viktig: Vi opplever at det mangler kompetanse fra frivillige med minoritetsbakgrunn på vesentlige punkter om norsk idrett. Vi må møte folk der de er, og lære de opp både i forkant og underveis'

'Ha veileder på plass samt mal for sanksjonsmuligheter'

Konklusjoner om forbundenenes egenrapportering

- Deltakelse av personer med synlig minoritetsbakgrunn i organisert idrett er lav
- Deltakelsen i idretten speiler i begrenset grad samfunnet som helhet
- Det er få øremerkede midler avsatt til å bekjempe rasisme og diskriminering
- Manglende opplæring: to-tredjedeler av særforbundene har ikke gjennomført opplæring relatert til å bekjempe rasisme og diskriminering

Konklusjoner

- Rapporten adresserer en utfordring med implementeringen av statens og idrettens mål
- Vi vet fortsatt **lite om årsakene** til den manglende implementering. Flere og dypere analyser er påkrevd for å få mere innsikt.
- Vi trenger **mer kunnskap** om hva som skjer i de forskjellige ledd i idretten samt ikke minst hva som skjer ute i foreningene
- Vi vet at **penger** skaper forutsetninger for implementering, mens **opplæring** kan endre holdninger. (Penger og opplæring kan eksempelvis utvanne indre motstand i en organisasjon)
- Videre arbeid: **kartlegging av manglende ressurser og manglende opplæringstiltak som kan sikre implementering**

Tiltak fra NIF presentert på åpen time (pressemøte) 17. mars 2021

- NIF vil initiere **langsiktig arbeid** for mere mangfold i idretten
- NIF vil utvikle en **helhetlig ambisjon**
- NIF vil presentere lovendringsforslag knyttet til diskriminerende handlinger
- **Vedtak fra styremøtet i NIF 15. og 16. mars** (utvikling av kurs og arbeid for ressurser dedikert til området mangfold og inkludering, revidering av spillemidler, rekruttering og ansettelsesprosesser, økt bevissthet, utdanningstiltak etc.)

Flere måter å se rapporten og idretten på

«TRADISJONELT» OM IDRETTE

«Idretten kan miste seg selv i jakten på å løse sosialpolitiske oppgaver»
(Aftenposten, 24.02.21)

«NYTENKENDE» OM IDRETTE

«Hva gjelder rasisme er det ingen som tviler på at idrettsorganisasjonen inderlig ønsker seg forandring. Idrett skal ikke ekskludere, og bare tanken på hvor store mørketallene kan være, og hvor mye smerte som er skapt, er rett og slett til å grine av. Men det gjenstår å se om idrettstoppene våger å være tilstrekkelig harde i klypa i egne rekker for å få utgjort en forskjell fremover». (Dagbladet, 10.02.2021)

Idrettens nye rolle i samfunnet

- Skal Norge klare seg i den globale konkurranse krever det utnyttelse av absolutt alle ressurser i samfunnet
- Idretten besitter mange viktige ressurser i denne sammenheng – som mange andre områder innenfor kultur
- Vi er dermed i et nytt paradigme med ny interdependens mellom kulturområdet og de øvrige økonomiske og sosiale sektorer i samfunnet
- Det betyr at idretten blir bidragsyter til områder som innovasjon, human kapital, velferd, bærekraft, sosial samhold, livslang læring og lokal identitet etc.

Idretten i generasjon 3.0

- Idretten kan derfor ikke lenger sees isolert fra resten av samfunnet
- Idretten har en rolle å spille som går langt ut over idrettens opprinnelige innhold
- Kultur 1.0 betyr kostnaddreven idrett
- Kultur 2.0 betyr investeringsdrevet kultur
- **Kultur 3.0 betyr innovasjonsdrevet kultur**
 - Kultur 3.0 innebærer nye måter å tenke mangfold på fordi alle har krav på en verdig behandling, men også fordi alle representerer en ressurs som Norge trenger i den globale konkurranse
 - Å bekjempe rasisme og sosial ekskludering blir dermed viktige mål. Idretten kan ikke sees isolert fra resten av samfunnet i generasjon 3.0

Avsluttende ord

- «Er idrett blitt en rettighet på linje med andre sosiale goder? Har idretten ansvar for at dette er noe alle får tilgang til? Har lederne pådratt seg en ansvarsutvidelse i jakt på offentlige penger og samfunnets anerkjennelse uten å forstå konsekvensene?»
- «Idretten kan miste seg selv i jakten på å løse sosialpolitiske oppgaver ivrige politikere sliter med å finne adekvate løsninger på»

 Samfunnet betaler penger til idretten. Ved bruk av et kultur-paradigme 3.0 betyr dette at samfunnet vil ha noe tilbake. Idretten kan velge mellom å levere på samfunnets bestillinger eller miste pengene.

 Argumentasjon for kultur-paradigmet 1.0. Idretten skal være kostnadsdrevet og selv bestemme hva den driver med og på hvilken måte. I min bransje – etterspørsel bestemmer hva vi tilbyr

Universitetet
i Sørøst-Norge

Handelshøyskolen

Takk for oppmerksomheten

elsa.kristiansen@usn.no

Universitetet
i Sørøst-Norge

Handelshøyskolen

19